

IZLOZES RĪTAUSMA

**SUZANNE
COLLINS**

**SUNRISE
ON THE
REAPING**

**SŪZENA
KOLINSA**

IZLOZES RĪTAUSMA

No angļu valodas tulkojusi Ieva Elsberga

821.111(73)-93
Ko 230

Suzanne Collins
SUNRISE ON THE REAPING

Copyright © 2025 by Suzanne Collins
First published in the English language
Cover art by Tim O'Brien, © 2025 Scholastic Inc.
Cover design by Elizabeth B. Parisi

Sūzena Kolinsa
IZLOZES RĪTAUSMA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Laura Bebre*
Korektore *Elīna Vēja*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-936.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā,
Ieva Elsberga, 2025
© E. A. Po "Krauklis", tulkojums
latviešu valodā, A. Aumale, 1988
© Mākslinieciskais noformējums,
literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2025
ISBN 978-9934-33-140-4

Ričardam Redžisteram

“Visa propaganda ir meli pat tad, ja tiek teikta patiesība. Man šķiet, ka tam nav nozīmes, ja vien cilvēks zina, ko dara un kāpēc.”

Džordžs Orvels

*“Taisnība, teikta ar nodomu ļaunu,
Pārspēj katru nepatiesību jaunu.”*

Viljams Bleiks

“Tiem, kuri raugās uz cilvēku dzīvi filozofiski, nekas nešķiet pārsteidzošāk par to, cik viegli nedaudzi valda pār daudziem, un bezierunu pakļaušanos, cilvēkiem atsakoties no pašu jūtām un kaislībām savu valdnieku labā. Kad vaicājam, kādā brīnumainā veidā šāda pakļaušanās tiek panākta, uzzinām – tā kā Spēks vienmēr ir pārvaldīto pusē, pārvaldītāju vienīgais balsts ir viedoklis. Tātad viedoklis ir vienīgais valdīšanas pamats, un šī maksima attiecas tiklab uz pašām despotiskākajām un militarizētajām valdībām, kā uz brīvākajām un populārākajām.”

Deivids Hjūms

*“Apgalvojums, ka saule rīt neuzlēks,
nav nesaprotamāks vai pretrunīgāks
par apgalvojumu, ka tā uzlēks.”*

Deivids Hjūms

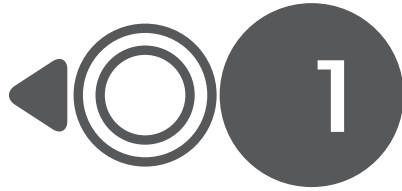

I DAĻA
DZIMŠANAS DIENA

– *Daudz laimes dzimšanas dienā, Heimič!*

Piedzimšanai izlozes dienā ir viena priekšrocība – dzimšanas dienā var kārtīgi izgulēties. Pēc tam gan viss iet tikai uz leju. Brīvdiena no skolas diez kā neatsver pārstāvju izlozes šausmas. Pat ja tevi neizraugās, nevienam īsti negribas svinēt ar kūku pēc tam, kad ir redzēts, kā divus bērņus aizved uz Kapitoliiju nokaut. Pagriežos uz otra sāna un pārvelku palagu pāri galvai.

– Daudz laimes dzimšanas dienā! – Desmitgadīgais brālīis Sids purina mani aiz pleca. – Tu teici, lai tevi pamodinu. Sacīji, ka gribi tikt mežā līdz ar gaismu.

Tas tiesa. Ceru pabeigt darbu vēl pirms ceremonijas, lai pēcpusdienu varētu atvēlēt divām lietām, kas man patīk vislabāk: laika nosīšanai un kopābūšanai ar manu meiteni Lenoru Dūju. Mamma apgrūtinā nodošanos šīm nodarbēm, jo regulāri atgādina, ka man neviens darbs neesot par netīru vai sarežģītu un pat paši nabadzīgākie varot sagrabināt dažus penijus, lai uzgrūstu nepatīkamāko kādam citam. Bet, ņemot vērā šodienas divus ievērojamus notikumus, domāju, ka mani palaidīs vaļīgāk, ja vien darbs būs padarīts. Pa īstam plānus varētu izjaukt spēļu rīkotāji.

– Heimič! – Sids iesaucas. – Saule jau ir augšā!

– Labi jau labi. Es arī esmu augšā. – Noveļos no matrača tieši uz grīdas un uzvelku šortus, kas šūdināti no valsts izsniegta miltu maisa. Uz pēcpuses ir zīmogs **PIEŠĶĪRIS KAPITOLIJS**. Mamma nekam neļauj iet zudībā. Viņa vēl jaunos gadus palika atraitnēs, kad tētis gāja bojā raktuvju ugunsgrēkā, un uzaudzināja mūs ar Sidu, mazgājot veļu un iemanoties izmantot pat niecīgāko sīkumu. Pelni no pavarda tiek sataupīti, lai vārītu sārma ziepes. Olu čaumalas samaļam, lai būtu mēslojums dārzam. Kādudien šie paši šorti tiks saplēsti strēmelēs un ieauti paklājā.

Pabeidzu ģērbties un iemetu Sidu atpakaļ viņa gultā, kur brāļuks uzreiz ierokas zem lupatsegas. Virtuvē paķeru gabalu kukurūzas maizes – tas ir uzlabojums salīdzinājumā ar rupjajiem, tumšajiem klaipiem, ko cep no Kapitolijs miltiem. Pagalmā mamma ar nūju jau maisa kūpošu veļas katlu, un viņas muskuļi saspringst, apmetot otrādi ogļraču bikšu pāri. Mammai ir tikai trīsdesmit pieci gadi, bet bēdas un rūpes jau ievilkušas sejā grumbas, kā tas mēdz notikt.

Mamma pamana mani stāvam durvīs un noslauka pieri. – Daudz laimes sešpadsmitajā. Kompots ir uz plīts.

– Paldies, mamm. – Atrodu katliņu ar plūmju kompotu un, pirms dodos prom, mazliet uzlieku uz maizes. Plūmes vakar uzgāju mežā, un ir patīkams pārsteigums baudīt tās karstas un cukurotas.

– Šodien tev jāpiepilda cisterna, – mamma saka brīdī, kad eju garām.

Mums mājās ir ievilkts aukstais ūdens, bet strūkliņa ir tik maza, ka paietu vesela mūžība, līdz spainis būtu

pilns. Ir īpaša tīra lietusūdens muca, un mamma par papildu samaksu mazgā drēbes tajā, jo tās kļūst mikstākas, bet pārsvarā veļas mazgāšanai izmanto ūdeni no akas. Lai piepildītu cisternu, ir jāpumpē un jāstiepj tik daudz, ka pat ar Sida palīdzību tam vajag divas stundas laika.

– Vai tas nevar pagaidīt līdz rītdienai? – pajautāju.

– Sāk aprūrkties ūdens, bet man ir kaudze veļas, – mamma atbild.

– Nu tad pēcpusdienā, – saku, mēģinot neizrādīt vilšanos. Ja izloze beigsies vienos, tad, pieņemot, ka nebūšu viens no šāgada upuriem, es varu līdz trijiem pabeigt ūdens nešanu un vēl satikt Lenoru Dūju.

Noplukušās, pelēkās Vīles mājas skauj sargājoša miglas seģene. Aina būtu pat mierpilna, ja to nepārtrauktu pa kādam bērnu kļiedzienam, murgojot, ka viņus vajā. Pēdējās nedēļās, tuvojoties Piecdesmitajām Bada Spēlēm, šie trokšņi ir dzirdami biežāk, un arī mani biežāk apmeklē trauksmainās domas, kuras visiem spēkiem pūlos apspiest. *Otrie Ceturkšņa Spaidi. Divtik daudz bērnu.* Raizēties nav jēgas, es sev iestāstu, jo tāpat neko nevaru iesākt. *Kā divas Bada Spēles vienā.* Izlozi un visu, kas tai sekos, nekādi nav iespējams ietekmēt. Tāpēc man jābeidz piemest pagales murgu uguni. Jābeidz ļauties panikai. Es nedarīšu Kapitolijam to prieku. Viņi jau tāpat ir paņēmuši pietiekami.

Eju pa tukšo, izdedžiem klāto ielu uz pakalnu, kur atrodas ogļraču kapsēta. Nogāze ir kā nosēta ar primitīvām kapavietu atzīmēm. Tās ir dažādas: no kapakmeņiem ar iekaltu vārdu un datumiem līdz aplupušiem koka dēļiņiem. Tētis ir apglabāts mūsu ģimenes kapavietā.